

Geen kans

Situatie

Het volgende was er aan de hand. Een echtpaar (R en D) is in gelukkige verwachting. Bij de 20-wekenecho blijkt het zoontje het syndroom van Edwards te hebben. Dit houdt ernstige afwijkingen in: het kindje is niet levensvatbaar. Vanuit het ziekenhuis krijgen de ouders de vraag mee: 'Laten jullie deze zwangerschap afbreken? Het kind heeft geen enkele kans.'

De ouders voelen dit als een dilemma: mag deze zwangerschap afgebroken worden? Het leven van de moeder loopt vooralsnog geen gevaar.

R heeft al meer tegenslagen in het leven gehad. Hij neemt het heel zwaar op: 'Als ik het verkeerde doe, zal God mij straffen.' Van zijn moeder hoor ik dat hij bang is om vanuit de kerk voor het blok gezet te worden.

D staat er wat anders in. Ze heeft geen kerkelijke achtergrond. Ook zij voelt de verantwoordelijkheid, maar ziet minder de hand van God in dit alles: 'Dit kan gebeuren en het gaat erom dat we hier goed doorheen komen.'

Het proces van begeleiding

Vlak nadat het echtpaar het slechte nieuws te horen heeft gekregen heb ik contact met hen opgenomen. Ze hebben het hele verhaal gedaan. Er werd van mij geen uitspraak gevraagd. Ik heb drie dingen aangegeven over het dilemma: maak een keuze voor Gods aangezicht, probeer

het schema goed-fout los te laten en neem de tijd. Vanuit de Bijbel heb ik aangereikt dat ook dit leven in Gods ogen waardevol is (Psalm 139:16).

R en D hadden nog wat gesprekken en onderzoeken in het ziekenhuis en kwamen zelf tot de keuze om het kindje geboren te laten worden. R deelde me dit telefonisch mee. Hij vroeg me om de begrafenis te leiden. Ik heb toegestemd. Hij vroeg ook: 'Kan het kindje gedoopt worden?' Kort heb ik aangegeven: de doop is geen voorwaarde voor jullie zoontje om in de hemel te komen. Daarbij praktisch: ik kan het kindje niet dopen, want ik ben er niet; vraag het de ziekenhuispastor.

Het kindje is levenloos geboren, overleden tijdens de bevalling. Enkele dagen later ben ik op bezoek geweest en heb gevraagd hoe ze de knoop hebben doorgehakt. Zij gaven aan dat ze vrede kregen met dit idee. Ook vond D het steeds moeilijker worden om de zwangerschap gewoon uit te dragen. Gevraagd naar de doop: er is niet gedoopt, vanwege hetgeen ik heb gezegd, maar ook om praktische redenen. Nog diezelfde dag heeft de begrafenis plaatsgevonden. Daarna heb ik nog kort contact gehad.

Mijn persoonlijke gevoel

Ik had sterk het gevoel: 'Als ik er als predikant nu niet ben, dan hoeft ik nooit meer te komen.' Het was wel wat onduidelijk wat van mij verwacht werd. R gaf aan zeer veel moeite te heb- ➤

< Koos Breukel, 'Cora and Twan', 2002

ben met een ambtsdrager die vertelt wat wel en niet moet. Maar tegelijkertijd merkte ik dat hij en zijn vrouw toch steun en bevestiging zochten.

Analyse

Ik zie een aantal aspecten van dit ethische probleem.

Staan voor een keuze die geen keuze is: Je hebt gewoon geen kans om iets aan de situatie te veranderen, want de kaarten zijn al geschud. Ik merkte dat ook bij mezelf. Ik ben een tegenstander van abortus, maar ik heb dat in dit proces helemaal niet ingebracht. Vooraf dacht ik: 'Ik ben er eigenlijk voor dat D de zwangerschap uitdraagt en niet laat afbreken.' Maar na een gesprek kon ik heel goed begrijpen dat R en D de zwangerschap lieten beëindigen en dat voelde bij mij ook niet fout.

Het Schriftberoep: Vanuit de Schrift kon ik geen aanknopingspunt vinden om het dilemma te doorbreken. Ik vond wel gedeeltes die het me mogelijk maakten om vooral pastoraal iets te zeggen. Dat zijn dan de gedeeltes over Gods barmhartigheid jegens het zwakke en onvolmaakte.

De ethische vraag naar de achtergrond gedrongen door de pastorale zorg: Ik merk dat daardoor de ethiek misschien wel onbesproken is gebleven. Misschien ook wel door mijn angst om mensen te verliezen door te stellige uitspraken over abortus.

De medische kant – heel ver weg: Ik heb gewoon alles wat door de doktoren is gezegd zonder verder vragen aangenomen.

Eenzaamheid: Eigenlijk waren er maar vier mensen inhoudelijk bij betrokken en de echte beslissing kwam bij het echtpaar vandaan.

Reflectie

Ik denk dat mijn medische kennis altijd tekort zal schieten; bovendien vind ik het niet zo'n geweldig idee om te werken met medische informatie van internet.

Ik hanteer de theologie van Gods barmhartigheid. Sommige keuzes zijn te zwaar voor ons mensen, er is hierin geen goed of fout. We moeten voor Gods aangezicht tot een beslissing komen en dan zal God ons daarin tegemoetkomen. Zo heb ik dat ook in een kort gebed met R en D proberen te verwoorden. Ik ben er achter gekomen dat ik het ook zo wil. <